

Etnologie Evropy II

Slovanské národy

Slavistika a její vývoj

Slavistika

- Kodifikace slovanských jazyků – středověk – novověk (reformace – národní obrození)
- **Slavistika** – společenskovědný výzkum slovanských národů, od 18. stol.
- **Johann Gottfried Herder** (1744–1803)

Stimmen der Völker in Liedern (1778)

Ideen zur Philosophie der Geschichte der Menschheit
(1784–1791)

Slavistika

- **August Ludwig Schlözer** (1735–1809)

Allgemeine nordische Geschichte (1772).

Překlad ruské kroniky Nestorovy z r. 980 (1802–1809) – srovnávací studium jazyků

- **Karl Gottlob Anton** (1751–1818)

Erste Linien eines Versuches über der alten Slawen Ursprung, Sitten, Gebräuche, Meinungen und Kenntnisse (1783, 1789) – objektivní pohled na Slovany

Slavistika

Josef Dobrovský (1753–1829)

„patriarcha slavistů“

- Dílo historické (starožitnosti)
- Dílo filologické (výzkum jazyka)
- *Geschichte der böhmischen Sprache und Literatur* (1792, 1818, čes. 1951)
- *Slavin* (1806, 1808, 1834)
- *Slovanka* (1814, 1815) - starožitnosti

Josef Dobrovský

- Válka, Miroslav: Josef Dobrovský a jeho podíl na formování národopisné vědy. In: *Aktivity duchovních na poli vědy a kultury*. Rožnov pod Radhoštěm: Valašské muzeum v přírodě, 2003, s. 60–64.

Lidová píseň

- Vuk Stefanović Karadžić (1787–1864): *Mala prostonarodna slaveno-srpska pesmarica* (1814).
- Guberniální akce (1819)
- *Slovanské národní písně* (I-III, 1822, 1825, 1827) – Fr. L. Čelakovský.
- *Písně světské lidu slovenského v Uhřích* (1823, 1827) – P. J. Šafařík, J. Kollár a Jan Blahoslav

Lidová píseň

- *Národné zpievanky* (1834, 1835) – Jan Kollár, opustil ryze estetické zásady, píseň jako projev života, pololidoví autoři, píseň jako pramen národní mytologie.
- *Písně národní v Čechách I-III* (1841-45) – K. J. Erben
- *Moravské národní písně* (1835) – Fr. Sušil

Lidová pohádka

Karel Jaromír Erben (1811–1870) – právník, archivář (Praha), básník (Kytice z pověstí národní, 1853)

- sběratel lidových písní a pohádek (estetická kritéria, mytolog, solární teorie, typizace)
- *Sto prostonárodních pohádek a pověstí slovanských s nářečích původních* (Praha 1865).
- *Vybrané báje a pověsti národní jiných větví slovanských* (Praha 1869) – český překlad, nové texty

Starožitnosti

P. J. Šafařík (1795–1861), prof. v N. Sadu,
knihovník v Praze, slavista,

- ***Slovanské starožitnosti*** (1836, 1837)
nejstarší dějiny, místo Slovanů v evropské kultuře (kulturní odd. nevyšel)
- Práce mytologické a o lidové písni
- *Bibliografický přehled sbírek slovanských národních písní* (ČČM 1838)

Mytologie

- Nauka o náboženství starých Slovanů
- Jedna z nejdůležitějších součástí slovanských starožitností
- Mytologické práce P. J. Šafaříka a J. Kollára
- K. J. Erben: *Slovanské bájesloví*. Praha 2009. Vydali Věnceslava Bechyňová, Marcel Černý a Petr Kaleta. Zahrnuje hesla z Riegrova Slovníku naučného, Studie o slovan. bájesloví a nepubl. Slovník slovanského bájesloví

Slovanská vzájemnost

Ján Kollár (1793–1852) – ev. kazatel v Pešti,
prof. slovan. archeologie ve Vídni

- ***O literární vzájemnosti mezi kmeny a nářečími slavskými.*** In: Hronka 1836
- ***Über die literarische Wechselseitigkeit zwischen Stämmen und Mundarten der slawischen Nation.*** Pešť 1837, 1853 (čes.), 1954 (slov.)

Slavistika

Koncepce slavistiky

- I. Filologie a literární věda – užší pojetí
- II. Jazyk, literatura, historie, lidová kultura, antropologie – komplexní pojetí

Etnografická slavistika

- A) Studium kultury a způsobu života slovanských národů
- B) Slavistika jako srovnávací věda
- C) Výzkum starožitností

Etnografická slavistika – starožitnosti

- Zakladatelé J. Dobrovský, V. Hanka, P. J. Šafařík
- Niederle, Lubor: *Slovanské starožitnosti* I–IV. Praha 1902–1924 (I. Původ a počátky národu slovanského, II–IV. Původ a počátky Slovanů jižních, západních a východních)
- Niederle, Lubor: *Život starých Slovanů* I–III. Praha 1911–1934 (Kulturní oddíl Slovanských starožitností).

Etnografická slavistika

Kazimierz Moszyński: *Kultura ľudowa Slowian I, II/1,2, 1929–1939, 1967–1968.*

Lud Słowiański – časopis, od 1929

Jovan Cvijić: *Balkansko poluostrvo i južnoslovenske zemlje.* 1924.

Matija Murko: *Das Grab als Tisch.* WuS 1910 – *Stolování na hrobech* (1947)

Christo Vakarelski: *Etnografia Bulgarii*

Slavistika ve 20. století

- Studium na univerzitách
- Slavistické kongresy (2013 – Minsk)
- *Slavia. Časopis pro slovanskou filologii* (od 1922)
- Slavica na Masarykově univerzitě
- Slavistické dílo A. Václavíka, V. Frolce
- Bulletin Slavistická folkloristika